

Zadeva C-336/21

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

27. maj 2021

Predložitveno sodišče:

Landesgericht Korneuburg (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

4. maj 2021

Pritožnica:

L

Nasprotne stranke v pritožbenem postopku:

F

BW

SW

[...] (ni prevedeno)

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija) [...]
(ni prevedeno)

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija) je kot pritožbeno sodišče [...] (ni prevedeno) v povezanih zadevah tožečih strank [1] (21 C 51/20p) F***** GmbH, [2] (21 C 71/20d) B***** W*****, [3] (21 C 72/20a) S***** W*****[...] (ni prevedeno) [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki L***** GmbH,[...] (ni prevedeno) [...] (ni prevedeno) v zvezi s pritožbo tožene stranke zoper sodbo Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu, Avstrija) z dne 29. aprila 2020, 21 C 51/20p-11[...] (ni prevedeno) sprejelo

s k l e p :

[I] Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje predložita ti vprašanji:

[1] Ali je treba člen 5(3) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primeru zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (Uredba št. 261/2004) razlagati tako, da letalski prevoznik ni zavezan plačati odškodnine v skladu s členom 7 Uredbe št. 261/2004, če je v končni namembni kraj letalskih potnikov prispel z zamudo sedem ur in 41 minut, ker je dva leta pred spornim letom na letalu nastala škoda zaradi udara strele; je tehnik pooblaščenega servisnega podjetja letalskega prevoznika, ki je bil angažiran po pristanku, našel le majhne poškodbe („*some minor findings*“), ki pa niso vplivale na zmožnost delovanja letala; je bil predhodni let opravljen; vendar se je med pregledom letala pred izvedbo predhodnega leta (*Pre-Flight-Check*) izkazalo, da letala najprej ni bilo mogoče več uporabljati; in je letalski prevoznik zato namesto prvotno predvidenega in poškodovanega letala uporabil nadomestno letalo, s katerim je bil predhodni let opravljen z zamudo, ki je ob odhodu znašala sedem ur in 40 minut?

[2] Ali je treba člen 5(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da k ustreznim ukrepom, ki jih mora sprejeti letalski prevoznik, spada, da se letalskim potnikom ponudi sprememba rezervacije na drug let, s katerim bi v svoj končni namembni kraj prispeli z manjšo zamudo, čeprav je letalski prevoznik zadevni let namesto z letalom, ki ga ni bilo več mogoče uporabiti, opravil z nadomestnim letalom, s katerim so letalski potniki v svoj končni namembni kraj prispeli z večjo zamudo?

[II] [...] (ni prevedeno) [Prekinitvev postopka]

O b r a z l o ž i t e v :

P***** S*****, druga tožeča stranka in tretja tožeča stranka sta imeli potrjeni rezervaciji za let OE 100, ki ga je izvedla tožena stranka, z odhodom z Dunaja (VIE) 21. oktobra 2019 ob 11.30 in prihodom v Palmo de Mallorco (PMI) 21. oktobra 2019 ob 13.55.

Tožena stranka je let opravila z zamudo, dejanski odhod je bil ob 19.10, dejanski приход ob 21.36. Načrtovana zračna pot je na podlagi izračuna po metodi najkrajše poti (letenja) med dvema točkama na Zemlji manj kot 1.500 km. P***** S***** je svoje zahteve proti toženi stranki iz tega dogodka odstopila prvi tožeči stranki, ki je odstopljene zahteve sprejela.

Po trditvah tožene stranke je bilo letalo, ki je bilo prvotno predvideno za ta let, 21. oktobra 2019 uporabljeno za te lete:

[1] OE 1318 z odhodom z Dunaja (VIE) ob 7.30 in prihodom v Bergamo (BGY; Italija) ob 9.00. Let je bil opravljen točno.

[2] OE 1319 z odhodom iz Bergama (BGY) ob 9.25 in prihodom na Dunaj (VIE) ob 10.55. Let je bil opravljen z zamudo, ki je ob odhodu znašala dve uri in 15 minut, ob prihodu pa dve uri in 40 minut.

Poleg tega bi moralo biti uporabljeno za te lete:

[3] OE 100 z odhodom z Dunaja (VIE) ob 11.30 in prihodom v Palmo de Mallorco (PMI) ob 13.55, zadevni let. Let je bil – z nadomestnim letalom – opravljen z zamudo, ki je ob odhodu znašala sedem ur in 40 minut, ob prihodu pa sedem ur in 41 minut.

[4] OE 105, let, ki je predmet postopka 22 R 258/20a tega sodišča oziroma C-672/20 Sodišča. Let je bil opravljen – z istim nadomestnim letalom – z zamudo ob odhodu, ki je znašala osem ur in 26 minut, ob prihodu pa osem ur in 19 minut.

V ločeno vloženi tožbah je vsaka **tožeča stranka** od tožene stranke zahtevala plačilo v višini 250 EUR [...] (ni prevedeno) in navedla, da niso obstajale izredne razmere. Izpodbijale so, da bi bil udar strele razlog za zamudo. Ni mogoče upoštevati okoliščine, če se je ta zgodila še pred neposrednim predhodnim letom. Tožena stranka tudi ni sprejela vseh ustreznih ukrepov za preprečitev zamude leta. Za potnike bi morala priskrbeti in pravočasno pripraviti nadomestno letalo s pripravljeno posadko. Tožena stranka bi morala navesti razloge, zaradi katerih sprememba rezervacije potnikov ni bila možna.

Za **toženo stranko** začetek teka obresti ni sporen, v preostalem pa je izpodbijala tožbeni zahtevek po temelju in višini, predlagala zavrnitev tožbe in navedla, da je bilo letalo na predzadnji rotaciji poškodovano zaradi udara strele. Med pregledom letala (*Pre-Flight-Check*) za zadevni let je bilo ugotovljeno, da so se škoda oziroma zasilna popravila med predhodnim letom poslabšali, pilot je odredil popravilo in ponovni pregled. Ponovni pregled se je začel ob 15.05. Ni bilo mogoče predvideti, kako dolgo bo trajal pregled. Ob 15.07 je bilo usposobljeno nadomestno letalo, letalo naj bi ob 18.15 pristalo na Dunaju. S tem letalom je bilo mogoče z zamudo opraviti let.

Z **izpodbijano sodbo** je sodišče prve stopnje ugodilo tožbenemu zahtevku. Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu) ni ugotavljalo vzroka za zamudo. Razvidno je njegovo stališče, da udar strele pomeni izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004, obravnavalo pa je tudi nekatere ukrepe, katerih izvedbo bi bilo mogoče zahtevati od tožene stranke. Na podlagi navedenega dejanskega stanja je sklepalo (v bistvenem povzeto), da tožena stranka ni v zadostni meri podala navedb glede ustreznih ukrepov za preprečitev zamude. Možen ustrezen ukrep bi bila sprememba rezervacije potnikov na drug let iz Dunaja v Palmo de Mallorco ali uporaba nadomestnega letala iz lastne flote ali z nadomestnim letalom (Subcharter), da bi lahko let izvedli pravočasno ali vsaj z zamudo, ki bi bila krajša od treh ur. Opozorilo je, da bi morala tožena stranka že od udarca strele okoli 9.00 dalje računati na to, da bi lahko naslednje rotacije

utrpele bistveno zamudo, tudi če pri pregledu nazadnje ne bi odkrili upoštevnih škod.

[...] (ni prevedeno) [Predlogi]

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) mora kot **pritožbeno sodišče** na drugi in zadnji stopnji odločiti o zahtevkih tožečih strank.

Let tožene stranke z dne 21. oktobra 2019 je predmet več postopkov številnih potnikov proti isti toženi stranki, ki so v teku pri pritožbenem sodišču, med drugim postopka 22 R 258/20a. V tem postopku je pritožbeno sodišče sklenilo, da prekine postopek in Sodišču – poleg tu neupoštevnega vprašanja glede področja uporabe Uredbe št. 261/2004 – predloži vprašanja za predhodno odločanje, razvidni v izreku. V vmesnem času je bil ta postopek zaradi umika pritožbe ustavljen. Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki je bil pri Sodišču voden pod C-672/20, je bil 28. aprila 2021 umaknjen. Vprašanja sta zato (skoraj) identični z vprašanji 2 in 3 umaknjene predloga za sprejetje predhodne odločbe.

Vprašanja za predhodno odločanje:

Prvo vprašanje:

Tožena stranka je trdila, da so za (veliko) zamudo krive izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004, in je navedla, da je v letalo na predhodnem letu (dva leta prej) udarila strela. Zaradi tega naj bi bil potreben pregled in – po izvedbi predhodnega leta – popravilo prvotno predvidenega letala. Tožeča stranka je te trditve v postopku na prvi stopnji izrecno prerokala, sodišče prve stopnje pa v zvezi s tem ni ničesar ugotovilo.

Pojasnitev vprašanja, ali je z udarom strele načeloma mogoče utemeljiti izredne razmere, je – čeprav dejansko stanje glede tega ni bilo ugotovljeno – za pritožbeno sodišče nujni pogoj za rešitev konkretnega spora že zato, ker lahko v primeru nikalnega odgovora takoj zavrne pritožbo in potrdi izpodbijano sodbo, ne da bi moralo sodišču prve stopnje naložiti, naj poda nadaljnje ugotovitve.

Stališče predložitvenega sodišča je že od nekdanj, da gre pri udaru strele za izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004 (Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) 24. oktobra 2019, 21 R 222/19y; nazadnje 21. julija 2020, 22 R 209/20i). Druga avstrijska sodišča pa o vprašanju odločajo nasprotno (na primer Bezirksgericht für Handelssachen Wien (okrajno sodišče za gospodarske zadeve na Dunaju, Avstrija) 31. marca 2017, 11 C 227/16m = RRa 2018, 289).

Pritožbeno sodišče (še dalje) preučuje možnost, da bi na podlagi teh preudarkov odstopilo od svoje dosedanje ustaljene sodne prakse: V civilnem letalstvu se letalske potnike že od nekdanj prevaža z uporabo aerodinamičnega vzgona; krajše povedano: izkorišča se to, da so nosilne površine obdane z zračnimi tokovi. Na podlagi tega bi bilo morda treba sklepati, da stanje atmosfere spada k običajnemu

opravljanju letalskih prevozov. Nestabilna stanja atmosfere – in s tem tudi strele – bi bilo morda treba zato pripisati letalskemu prevozniku; škoda na letalu, nastala zaradi tega, naj bi bila po svoji naravi ali vzroku neločljivo povezana z opravljanjem dejavnosti letalskega prevoznika in bi se tako razlikovala od trčenja s ptico (glej sodbo Sodišča z dne 4. maja 2017, C-315/15, *Pešková in Peska*, točka 24).

Glede na to, da so morda potrebni naravoslovni dokazi, izvedbo katerih bi morale pritožbeno sodišče po razveljavitvi izpodbijane sodbe naložiti sodišču prve stopnje, mora Sodišče pojasniti, ali udar strele načeloma lahko privede do izrednih razmer v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004.

Drugo vprašanje:

Tožena stranka v pritožbi ugovarja pravnemu stališču sodišča prve stopnje, da ni podala navedb o morebitni spremembi rezervacije tožeče stranke. Pritožnica trditve sodišča prve stopnje izpodbija s tem, da je podala zadostne navedbe o ustreznem ukrepu: da bi zagotovila čim manjšo zamudo leta OE 100, naj bi zamenjala prvotno letalo in zagotovila nadomestno letalo iz svoje flote. Tako naj bi zadevni let – pa čeprav z zamudo – opravila. V primeru zamude naj sprememba rezervacije že kot logična posledica ne bi mogla biti ekonomsko vzdržen ukrep, ker bi moral biti zaradi tega pozneje let z zamudo opravljen brez potnikov, saj bi bila vsem potnikom, ki bi morali potovati na tem letu, predhodno spremenjena rezervacija.

Tožeča stranka to stališče – kot že sodišče prve stopnje – izpodbija s pravnim stališčem Sodišča v sodbi z dne 11. junija 2020, C-74/19, *Transportes Aéreos Portugueses*, v skladu s katerim mora letalski prevoznik uporabiti vsa sredstva, ki jih ima na voljo, za zagotovitev spremembe poti letalskih potnikov na odpovedanih letih in letih z zamudo, ki je ustrezna, zadovoljiva in izvedena takoj, ko je mogoče, med katere naj bi spadalo iskanje drugih neposrednih ali posrednih letov, ki jih morda izvajajo drugi letalski prevozniki iz iste letalske zveze ali tudi ne in ki prispejo prej kot naslednji let zadevnega letalskega prevoznika (sodba *Transportes Aéreos Portugueses*, točka 59). [...] (ni prevedeno) [Navedbe glede nacionalnega postopka]

Pritožnica ponovno ne obravnava podrobneje sodbe *Transportes Aéreos Portugueses* in očitno zastopa stališče, da so, če se zadevni let z zamudo opravi z nadomestnim letalom, sprejeti vsi ustrezni ukrepi.

Obravnavano dejansko stanje se precej razlikuje od tistega, ki je bilo Sodišču predloženo v zadevi C-74/19. V tisti zadevi je šlo za to, da se letalski potnik zaradi zamude ni uspel vkrcati na svoj povezovalni let in je zato v svoj končni namembni kraj prispel z veliko zamudo; zaradi tega je bilo vsekakor treba spremeniti rezervacijo z zamujenega povezovalnega leta na nadomestni prevoz. Sodišče je pojasnilo zahteve, ki jih za to spremembo rezervacije določa pravo Unije.

V obravnavanem primeru bi tožena stranka potnikom – čeprav z veliko zamudo – lahko zagotovila prevoz na rezerviranem letu; sprememba rezervacije ni bila potrebna. Trenutno ni jasno (drugače kot v postopku [...] (ni prevedeno) tega sodišča oziroma C-672/20-L Sodišča), ali bi imela na konkretni letalski povezavi drugo možnost, da v končni namembni kraj sicer prav tako prispe z veliko zamudo, vendar bistveno prej kot na leti tožene stranke, ki je imel zamudo, kar mora prvostopenjsko sodišče glede na pomembnost spremembe rezervacije še preučiti.

Pritožbeno sodišče zastopa stališče, da bi bila sprememba rezervacije v konkretnem primeru verjetno ekonomsko vzdržna, organizacijsko breme pa pregledno. Vendar po mnenju pritožbenega sodišča to velja le, če se upošteva en sam letalski potnik. Če pa bi se rezervacijo na let (morda več letov) z zgodnejšim odhodom in zgodnejšim prihodom v končni namembni kraj spremenilo vsem letalskim potnikom, pa bi lahko to vse skupaj postalo nevzdržno. V tem se konkretno dejansko stanje razlikuje od tistega, na katerem je temeljila sodba *Transportes Aéreos Portugueses*, ker se je v tisti zadevi le enemu letalskemu potniku spremenila rezervacija na točno določen povezovalni let in se ni spremenilo rezervacije vsem letalskim potnikom, ki so morali čakati na nadomestno letalo, ki je imelo zamudo. To pomeni, da Sodišče vprašanja, ki ga mora rešiti pritožbeno sodišče v tem primeru, zlasti ni dokončno razjasnilo s svojimi ugotovitvami v sodbi *Transportes Aéreos Portugueses*.

Pritožbeno sodišče za dokončno odločitev o pritožbi potrebuje odgovora na vprašanji. Če pri udaru strele ne gre za izredne razmere, je treba izpodbijano sodbo vsekakor potrditi, če pa gre pri udaru strele za izredne razmere, bo moralo prvostopenjsko sodišče preučiti, ali je bil udar strele vzrok za veliko zamudo (prvo vprašanje). Odvisno od tega, ali je letalskemu prevozniku uspelo dokazati, da je zgolj s tem, da je z nadomestnim letalom z zamudo opravil zadevni let, sprejel vse ustrezne ukrepe, je treba izpodbijano sodbo bodisi potrditi bodisi razveljaviti (drugo vprašanje).

[III] [...] (ni prevedeno) [Prekinitev postopka]

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu), oddelek 22

Korneuburg, dne 4. maja 2020

[...] (ni prevedeno)